

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการคือ

เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงทางด้านแนวคิด ปรัชญา และอุดมการณ์ทางการเมือง

1. เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงทางด้านบุคลากรและโครงสร้างการบริหารภายในพรรค

2. เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายที่จะนำเสนอต่อประชาชน

3. เพื่อศึกษาถึงการปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกลยุทธ์และการดำเนินงานทางการเมืองจากการศึกษาการปรับตัวของพรรคประชาธิปัตย์ในมิติต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษารุ่นนี้ด้วยทฤษฎีการวิเคราะห์แบบโครงสร้างหน้าที่และทฤษฎีการพัฒนาทางการเมืองพบว่า หลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2546 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน พบว่าในภาพรวมพรรคประชาธิปัตย์มีความสามารถในการปรับตัวสูง จึงทำให้สามารถสรุปทฤษฎีได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ผลจากความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 ได้นำมาสู่การทบทวนถึงการทำงานทางการเมืองของที่พรรคที่ผ่านมาซึ่งได้ข้อสรุปว่า แนวทางและการทำงานแบบเดิมของพรรคซึ่งมุ่งเน้นการใช้จำนวนโวหารมากกว่าการให้ความสำคัญกับนโยบายเป็นวิธีการที่ไม่สามารถสร้างความยอมรับจากประชาชนได้อีกต่อไป ด้วยเหตุนี้ พรรคประชาธิปัตย์จึงได้ดำเนินการปรับตัวเพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ และนโยบายใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถแข่งขันทางการเมืองกับพรรคไทยรักไทยซึ่งประสบความสำเร็จในการนำเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรมต่อประชาชน

การปรับตัวในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

1. การปรับตัวทางด้านแนวคิด ปรัชญาและอุดมการณ์ทางการเมือง พบว่า ทางด้านแนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น พรรคประชาธิปัตย์ยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่เน้นเรื่องสิทธิเสรีภาพเป็นสำคัญ ส่วนเรื่องที่พรรคเห็นว่าจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงโดยด่วนก็คือ แนวทางการทำงานการเมืองแบบเดิมที่มองว่าฝ่ายตรงข้ามเป็นศัตรู และเป็นฝ่ายผิดเสมอ ไปเป็นแนวทางที่วิเคราะห์ปัญหาด้วยข้อมูลเชิงเหตุผลมากขึ้น

2. การปรับตัวทางด้านบุคลากรและโครงสร้างการบริหารภายในพรรค พบว่า ภายหลังจากเลือกตั้งเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงคณะผู้บริหารที่มีความคิดเห็น และแนวทางการทำงานแตกต่างจากคณะผู้บริหารชุดเดิม อีกทั้งระบบการทำงานภายในพรรคก็ได้มีการปรับตัวให้เป็นระบบเปิดมากขึ้นกว่าเดิม จากเดิมที่ยึดถือแนวทางและแนวคิดของหัวหน้าพรรคเป็นหลัก เปลี่ยนมาเป็นระบบที่มีการทำงานเป็นทีม มีการมอบหมายงานให้กับบุคลากรที่ชัดเจน และมีการให้ความสำคัญกับบุคลากรที่แข่งขันกันภายในพรรค

3. การปรับตัวทางด้านนโยบายที่จะนำเสนอต่อประชาชน พบว่าจากการที่พรรคไทยรักไทยได้ประสบความสำเร็จในการนำเสนอโยบายต่อประชาชนเป็นเหตุให้พรรคประชาธิปัตย์ต้องดำเนินการเพื่อคิดค้นเสนอโยบายที่ตรงกับความต้องการของประชาชน แม้ว่าในทางปฏิบัติพบว่าพรรคประชาธิปัตย์ยังไม่สามารถเสนอนโยบายที่เป็นรูปธรรมให้สอดคล้องกับแนวทางของนโยบายที่ได้ประกาศไว้อย่างชัดเจนและแตกต่างจากนโยบายของพรรคไทยรักไทยที่พรรคประชาธิปัตย์มองว่าจะนำไปสู่ปัญหาในอนาคต

4. การปรับตัวทางด้านกลยุทธ์การดำเนินงานทางการเมือง พบว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้ยอมรับว่ากลยุทธ์การดำเนินงานทางการเมืองที่เคยเป็นเรื่องของตำนาน ไหวหารและวาทกรรมทางการเมืองไม่สามารถใช้ได้อีกต่อไป การแข่งขันกันทางการเมืองในอนาคตจึงจำเป็นต้องปรับตัวไปสู่การต่อสู้กันในเรื่องนโยบาย นอกจากนี้ยังมีการนำวิธีการใหม่ๆ ที่เรียกว่ากลยุทธ์ทางการตลาดมาใช้ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีมาเป็นช่องทางในการสื่อสาร ซึ่งวิธีการทางการตลาดนั้นเคยเป็นวิธีการที่พรรคประชาธิปัตย์เคยดำเนินพรรคไทยรักไทยมาก่อน

จากการศึกษาพรรคประชาธิปัตย์ในฐานะระบบย่อยระบบหนึ่ง (Sub-system) ผู้วิจัยเห็นว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้รับผลกระทบทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ปัจจัยภายใน คือ ปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานทางการเมืองและความขัดแย้งภายในพรรค ส่วนปัจจัยภายนอกคือ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ผลพวงของรัฐธรรมนูญฉบับปี 2540 ที่ต้องการให้เกิดระบบพรรคการเมือง 2 พรรค และส่งเสริมความเข้มแข็งของผู้นำทางการเมือง กับภาวะวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจที่ประชาชนต้องการพรรคการเมืองที่มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจน ดังนั้น การที่พรรคประชาธิปัตย์จะสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองที่เป็นทางเลือกของประชาชนอย่างแท้จริงได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างรอบด้านเป็นระบบสามารถตอบสนองทั้งต่อปัจจัยใน และสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก อันนับเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อการทำงานของพรรคประชาธิปัตย์ภายใต้การนำของนายบัญญัติ บรรทัดฐาน

Title of Research Paper : Adaptability of the Democrat Party after the General
Election of 6 January 2001
Author : Mr.Dhanakorn Srisooksai
Degree : Master of Arts (Social Development)
Year : 2003

This study is aimed at the following:

1. Examining adaptability and change in political thinking, philosophy and Ideology.
2. Exploring adaptability and change in personnel management as well as administration structure within the party.
3. Investigating adaptability and change in the initiation of policies to be presented to the public.
4. Grasping adaptability and change with regard to political strategies and operation.

The research paper explores adaptability of the Democrat Party in a variety of dimensions and, for the purpose of this study, reference is made to theories related to functional analysis as well as political development theories. The study reveals a high degree of adaptability of the Democrat Party in the wake of the general election that took place on 6 January 2001 despite the hostile impacts of the electoral defeat which perceivably was, to some extent, prompted by the adherence to the traditional form and means of operation in the face of great change in global situations and in social contexts. However, the Democrat Party has put forward adaptability towards the betterment without

causing significant faction within the party although certain conflicts have been witnessed. Greater adaptability has been envisioned in matters surrounded by problems and obstacles, whilst meritorious aspects are preserved.

Adaptability is found in the following aspects.

1. Adaptability in political thinking, philosophy and ideology. In this respect, the Democrat Party continues its prime emphasis on rights and liberties. One thing is, however, felt to deserve immediate change. The traditional perception that the opposing side is an enemy and is to blame is now replaced by the thinking more based upon data analysis and rationality.

2. Adaptability in personnel and administrative organisation. In this regard, a more open system based on teamwork is employed in lieu of the administration principally dominated by the party leader. For this purpose, clear allocation of work to capable members is in existence and due regard is had to competing members.

3. Adaptability in the sphere of policies to be presented to the public. The lesson learned from the success of the Thai Rak Thai Party with regard to the presentation of policies to the public has indeed led to the Democrat Party's immense attempts to initiate policies along similar lines although it is in fact difficult to reconcile such policies with the party's original manifesto and to make differences from the Thai Rak Thai's policies.

4. Adaptability in political strategies and operation. The Democrat Party now realises that the political tactics founded on employing rhetorical expressions are of no practical use. The party is therefore adapted to the policy-oriented competition. In addition, new techniques or marketing strategies are called into play, as illustrated in the use of advertisements and the resort to electronic means and new technology for communication purposes, although the Democrat Party has earlier condemned the Thai Rak Thai Party for the application of such marketing strategies.

From the survey into adaptability of this political party as a sub-system, it can be concluded that the Democrat Party has been impacted by both the external factor - the consequence of its defeat in the general election - and the internal factor - the conflicts and rivalry within the party itself, but the high degree of institutionalization and dynamism that this party has possessed neatly enable it to adapt itself to an equilibrium without much difficulty.